

Yttrande över motion av Margareta Cederfelt (m) om förebyggande av  
fallolyckor bland äldre  
(2 bilagor)

### **ÄRENDET**

Landstingsstyrelsen begärt yttrande över motionen.

I motionen föreslås landstingsfullmäktige besluta

att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att utarbeta ett förslag till hur skador i samband med fallolyckor bland äldre kan förebyggas i syfte att minska såväl det mänskliga lidandet som samhällets kostnader.

### **FÖRSLAG TILL BESLUT**

Hälsa- och sjukvårdsutskottet föreslås besluta

att yttra sig enligt bifogat förslag.

### **ÄRENDETS BEREDNING**

För besvarandet av motionen har underlag inhämtats från Centrum för skadeprevention, Avdelningen för folkhälsoarbete inom Samhällsmedicin.

Lars-Bertil Arvidsson

Vivi Anne Gustavsson

Ulla Bäckekihl

### **Bilagor**

1. Motion från Margareta Cederfelt (m)
2. Förslag till yttrande



### Yttrande över motion av Margareta Cederfelt (m) om förebyggande av fallolyckor bland äldre

Falloolyckor bland äldre har en multifaktoriell bakgrund med orsaker som kan indelas i fem kategorier:

1. Fysiologiska förändringar på grund av åldrandet
2. Sjukdomar eller patologiska processer
3. Livsstil
4. Miljöfaktorer
5. Sociala faktorer

Medelåldern vid en höftfraktur är ca 80 år och denna typ av fraktur inträffar oftast inomhus. De ”yngre-äldre”, som är mer rörliga och vistas mer utomhus, drabbas vanligen av andra typer av fallskador såsom underarmsfrakturer.

För att kunna bedriva ett effektivt skadepreventivt arbete bör metoder användas som dels förhindrar äldre från att falla, dels förhindrar att skada uppstår efter ett fall. Denna strategi tillämpades i projektet Säkra seniorer i Sundbyberg under åren 1995-1999 och som sedan har beskrivits i en metodbok, bekostad av Socialdepartementet.

Som exempel på hälso- och säkerhetsfrämjande metoder kan nämnas olika former av fysisk aktivitet som Quigong, stavgång och styrketräning för äldre.

Som exempel på skadepreventiva metoder kan nämnas skaderiskronder, såväl inomhus som utomhus, där skaderisker dokumenteras och därefter åtgärdas, samt användande av s.k. höftskyddsbyxor.

Höftskyddsbyxor har framförallt använts inom särskilda boendeformer och vetenskapliga studier genomförda i Danmark, Finland och senast i Umeå har påvisat goda resultat med en mer än 50 % minskning av antalet höftfrakturer inom denna boendeform.

Trots dessa goda resultat finns vissa hinder för att höftskyddsbyxor ska komma till ökad användning. För en del kan byxorna vara svåra att ta på och av, vilket gör att de äldre blir mer beroende av hjälp av personal eller anhörig. Kostnaden är hög (över 700 kr/par) vilket blir dyrt för en äldre person som kan behöva flera par byxor. Reglerna för betalning är oklara.

I vissa kommuner bekostas byxorna för högriskpatienter av äldreomsorgen inom det särskilda boendet, medan andra äldre får betala själva. Byxorna är dessutom svårtillgängliga. De säljs huvudsakligen via försäljare och enstaka sjukvårdsaffärer.

Vid Centrum för skadeprevention, Avdelningen för folkhälsoarbete, inom Samhällsmedicin finns kompetens att undervisa/informera olika målgrupper om skadepreventiva och säkerhetsfrämjande metoder. De målgrupper som kan vara aktuella bör vara vidareförmedlare av kunskapen ut i respektive organisationer och vidare till befolkningen. Såsom lämpliga målgrupper kan nämnas personal med medellång vårdutbildning inom landstingets primärvård och kommunernas äldreomsorg, men även personal inom stadsplanering och bostadsföretag samt företrädare för pensionärsorganisationer.